

GRØN SUPERHELT på MISSION i Økolariet

Tag med
mig på
mission!

VEJLEDNING

Velkommen til Økolariet

Dette er en vejledning til "Grøn superhelt i Økolariet".

Formålet med vejledningen er at give jer den bedste oplevelse rundt i Økolariets udstillinger, mens I løser en række superheltemissioner.

Hovedbudskabet over for børnene er, at ved at leve mere bæredygtigt, kan vi passe godt på vores jordklode. På rundturen gennem Økolariets udstillinger vil børnene kunne genkende oplevelser og erfaringer fra deres egen verden. Gennem små missioner, I løser i fællesskab, vil børnene forhåbentlig udvikle nysgerrighed og få lyst til at tilegne sig viden, der sidenhen kan føre til handlekompetence inden for bæredygtighed.

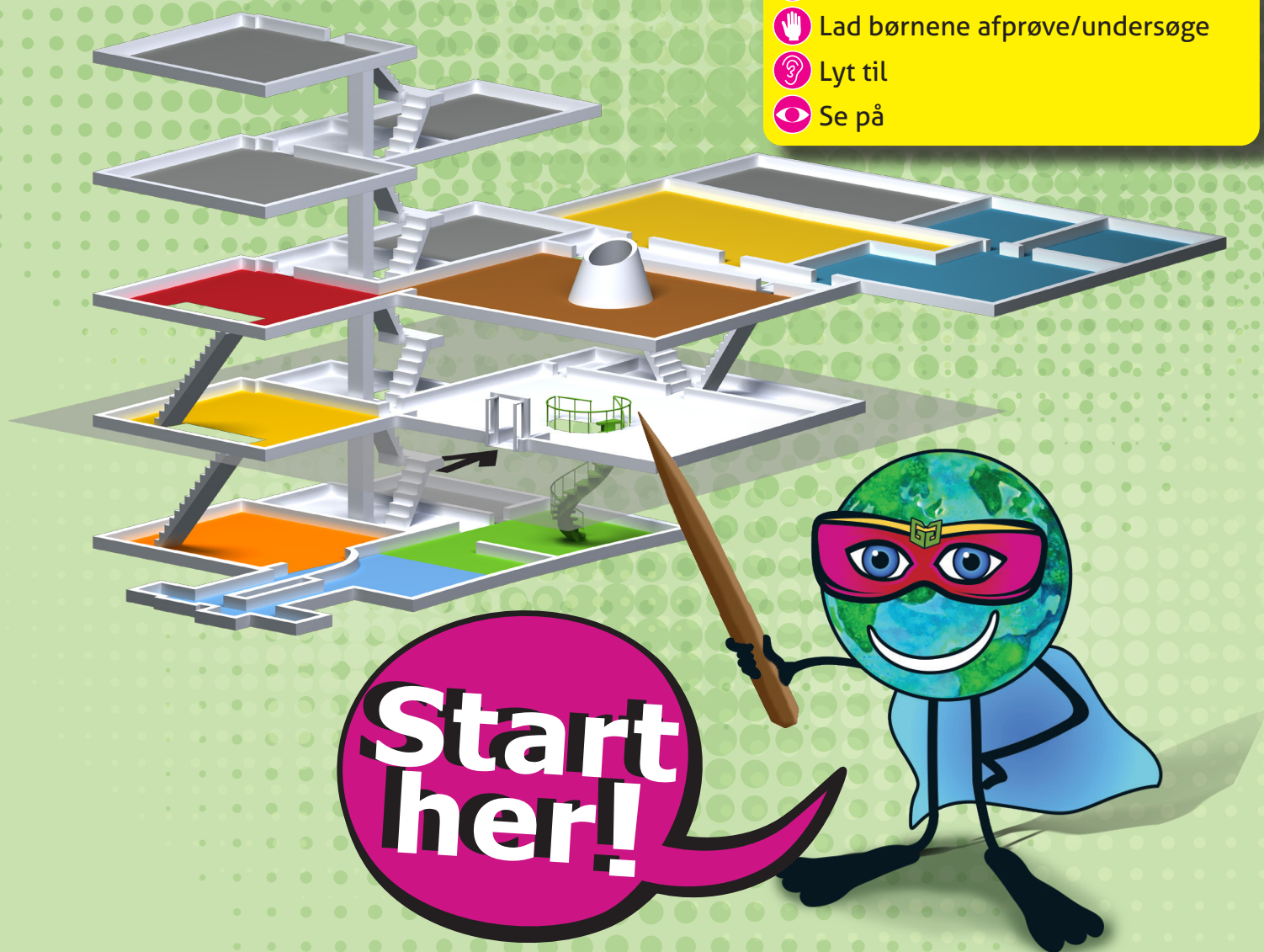
Start rundturen med missioner i vores kælderudstillinger ned ad den blå trappe. I dette hæfte er dels en højtlesningstekst til hvert udstillingstema og dels små beskrivelser af ideer til fælles aktiviteter undervejs i udstillingerne. På bagerste side er ideer til aktiviteter, I kan lave, når I er kommet hjem til institutionen og gerne vil fastholde børnenes engagement.

I skal regne med at bruge ca. 45 - 60 minutter på kælderudstillingerne. I er naturligvis også velkomne til at se resten af udstillingerne i Økolariet.

God fornøjelse.

Forklaring til hæftets ikoner:

- Læs teksten højt for børnene
- Tal med børnene om det hørte/sete
- Lad børnene afprøve/undersøge
- Lyt til
- Se på

Dyk ned i Fjord og Hav

Desværre er der steder i Danmark, hvor havet ikke har det særlig godt, bl.a. i Vejle Fjord. Der er for mange

alger og krabber, fiskene er væk, og bunden er mudret. Det er ellers vigtigt med mange forskellige slags dyr og planter for at sikre, at fjorden er sund.

Har I husket badetøj? For nu skal vi under havets overflade, hvor der gemmer sig mange dyr og planter.

Mission 1

Kig på dyrene i det store akvarie i udstillingen.

Hvilke dyr gemmer sig i akvariet?

- Rødspætte
- Småplettet rødhaj
- Panserulk
- Tunge
- Ålekvabbe
- Havkarusse
- Sortkutling
- Søstjerne
- Strandkrabbe
- Blåmusling

Tal med børnene om nogle af de dyr fra akvariet, de genkender eller synes ser spændende ud.

På billedfrisen under akvariet kan I finde viden om de forskellige dyr.

Prøv også:

Hør blåmuslingerne og ålegræsset fortælle deres historier.

FaceTime med fiskene i akvariet. Tast deres nummer på skærmen og hør Åse Ål, Torben Torsk og de andre fortælle om sig selv.

Vidste du...

...at der lever 14 forskellige hajararter i danske farvande?

...at man kan lære en masse om hajer i Kattegatcentret i Grenå eller ved at se på deres hjemmeside?

Plast i havet

 Plastik – eller plast, som det også kaldes – er egentlig smart, men hvis vi smider det i naturen, er det noget skidt både for dyr og mennesker. Hvert år ender 8-10 millioner tons plastik i havet. Det er VILDT meget!! Og plastik forsvinder ikke sådan lige, så det kan ligge i naturen i hundredvis af år!

I udstillingen kan I se, hvordan der nogle steder flyder med plast i havene. Det er skidt for dyrene, fordi de kan sidde fast i plasten eller komme til at spise de små stumper plast, der flyder rundt i vandet. Nogle havdyr får fyldt deres maver op med plast og ender med at dø af det, fordi der ikke er plads til rigtig mad. Derfor er det vigtigt, at vi ikke smider plast i naturen. Det skal tages med hjem og puttes i en skraldespand til plastik, så det kan blive lavet til nye plastikting.

 Se filmen på bagvæggen.

Mission 2

 Prøv at lyse med lommelygten på fiskene på væggen. Tæl, hvor mange fisk der har plastik i maven.

 Hvorfor er plastik i havet skidt?

- *Dyrene kan spise det og dø.*
- *Plastik er svært nedbrydeligt. Det kan ligge i hundredevis af år i havet, og selv når det er blevet til små bitte stykker, er det stadig plast - mikroplast.*

Prøv også:

 Undersøg loftet.

 Kan I genkende plasten, der er smidt i havet? Kunne det have været noget af jeres?

Når man lyser på fiskene med uv-lygten, vil nogle af dem have lysende pletter i maven. Det skal forestille mikroplast.

Tal med børnene om, at man kan hjælpe dyrene ved at tage sit skrald med sig hjem.

Vidste du...

...at mange af de engangs-plastikting, vi bruger, let kan udskiftes med flergangs-ting? Det er slet ikke besværligt, når man først har vænnet sig til det. Fx kan man bruge en madkasse i stedet for en plastikpose til madpakken.

Skoven

Nu skal vi op fra havet, op til jordoverfladen. For at komme det, går vi gennem skibsvraget, op på stranden og videre ind i Økolariets skov. Er I kommet frem? Kan I se træerne og for- nemme lydene fra skovens dyr?

Skove er vigtige på Jorden. De er levested for mange forskellige dyr og planter fx fugle, insekter, svampe, mosser, træer, blomster og græsser – alt det, der giver skovene liv. Det er vigtigt, vi sørger for ikke at fælde for meget skov, og hvis vi fælder skov til fx at lave papir eller bygge huse af, er det vigtigt, at vi planter mindst lige så meget ny skov, som vi fældede. Skru nu helt op for jeres skarpe superhelteøjne. Blink et par gange, så I er rigtig klar til mission 3.

Mission 3

Kan I finde nogle af skovens beboere? Kig oppe og nede.

- Ræven
- Egernet
- Natuglen
- Musen
- Grønspætten

Er der nogle af dyrene, I kender hjemme fra, hvor I bor? Hvilke?

Prøv også:

Prøv opstillingen med vandløbene. Tæl årringene på egetræet.

Find skufferne i det udgåede træ: Hvem lever under barken?

Vidste du...

...at når du sparer på papiret ved fx at tegne på begge sider, bruge genbrugspapir eller pakke gaver ind i avis-papir, så er du med til at passe på skovene? Så er der nemlig ikke brug for at fælde så mange træer til at lave papir af.

Drikkevand

Nu skal vi igen på opdagelse nede under jorden. Er I klar til 4. mission, hvor vi skal finde ud af, hvor vores dejlige drikkevand kommer fra?

Sæt jer til rette ved brønden i midten af rummet og se den store, flotte film, der vises på væggene: Den gør os kloge på vandets rejse fra skyerne, ned på jorden og gennem jorden, hvorfra vi pumper det op og bruger det til at drikke, bade i, vaske op med, skylle ud i toilettet osv. osv. Vi bruger enorme mængder vand hver dag, og det er vigtigt, at vi passer godt på vores rene drikkevand.

Mission 4

Prøv at tænde for vandhanerne og find ud af, hvor vandet løber hen, når vi skyller ud i toilettet, tager et brusebad eller bruger opvaskemaskinen.

Hvor forsvinder vandet hen, når man skyller ud i toilettet?

I kloakken

Kloakken

Så er det med at holde sig for næserne. På tur gennem kloakken kan I se, hvad der sker med vandet, efter I har skyllet det ud i toilettet. I møder de levende rotter, der lever i kloakken, og I kan prøve en tur i Økolariets kloak-simulator. Her bliver man skyllet ud i toilettet og oplever, hvordan det er at komme en tur gennem kloaksystemet. På turen møder I rotter, lort og ting, som absolut ikke skulle have været smidt i toilettet! Til sidst i kloakken løber vandet ud i havet. Nu er vandet rensat.

Mission 5

Prøv det talende toilet, der fortæller jer, hvad man må smide i toilettet.

Hvilke ting må komme i toilettet?

Tis, lort, toiletpapir

Prøv også:

Kig ind til rotterne i rottehullet.
Ser de ud til at hygge sig?

Vidste du...

...at alt vand er i evigt kredsløb og bruges igen og igen?

...at det vand, vi drikker i dag, er det samme vand, som dinosaurerne drak for 65 millioner år siden?

Genbrugsbyen

Når I er kommet ud af kloakken, kommer I til Genbrugsbyen. En ægte superhelt må føle sig hjemme her. Her er affald ikke bare skidt, men derimod noget værdifuldt, vi kan bruge igen og igen. Fx kan gamle aviser blive lavet til nye aviser eller æggebakker. Brugte sodavandsdåser kan laves til nye sodavandsdåser eller sågar indgå i en cykel, et tog eller en flyvemaskine. I gulvet i træhuset Villa GenOpfind er der vist en masse ting, som er lavet ud af gammelt plast fundet i havet. Og rundt omkring i huset har en eller anden supersej opfinder lavet alt muligt smart ud af gamle, brugte ting.

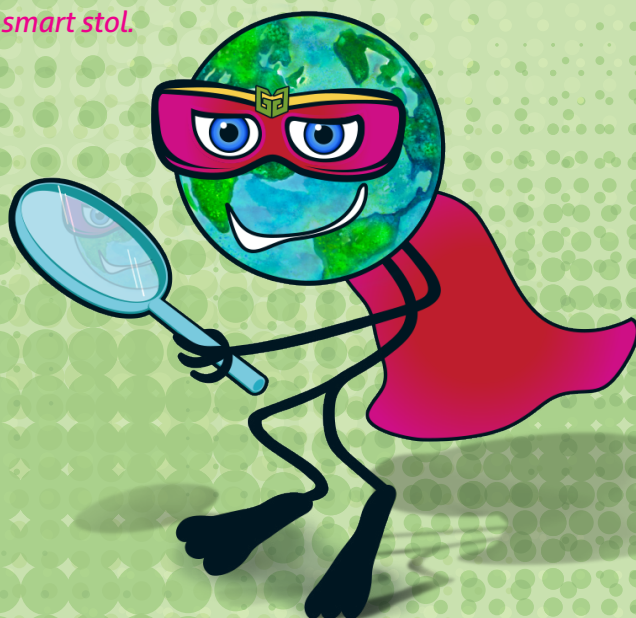
Mission 6

Gå på opdagelse i træhuset Villa GenOpfind.

Kan I finde nogle ting, der er bygget om og genbrugt til nye sjove ting?

- *Gammel cykelsadel, der er lavet til en knage*
- *Gammelt cykelstyr og -forgaffel, der er ombygget til en smart stol.*
- *Stol af gamle colaflasker*
- *Bøger som tapet på væg*
- *Lampe af gammel trompet*
- *Lampe af gammel tromme*
- *Bænk af gamle sikkerhedsseler (foran huset)*
- *Puder af gamle bannere*

Prøv også:

Prøv affaldsspillet og test om I er gode til at sortere affald.

Se græsvæg med affald, på vej op ad trappen.

Hvor må man smide sit affald?

I skraldespanden

Vidste du...

...at hver gang vi bruger en gammel ting flere gange i stedet for at købe noget nyt, så er vi de allersejeste genbrugshelte?

...at når vi sorterer vores affald i de rigtige skraldespande, så er vi seje genbrugshelte?

...at hver gang vi siger nej tak til ting, som vi ikke har brug for, så er vi også seje superhelte.

Når alle missioner er gennemført

Sådan superhelte! High five til alle. Tak fordi I hjælper med at passe godt på jordkloden.

I kuverten ligger der klistermærker, som alle I superhelte kan få som bevis på, at I har gennemført superheltemissionerne og er blevet grønne superhelte. I er nu klar til at gå hjem og fortælle andre om al jeres superhelteviden. Fortæl fx dem derhjemme om, hvad man må og ikke må putte i toilettet, hvordan man kan genbruge ting til at bygge nyt ud af, eller lær hele din familie om, hvordan man sorterer sit affald i de rigtige skraldespande. I kan også tage på tur omkring børnehaven og samle affald sammen, så det ikke længere ligger der og er til skade for dyr og natur.

Links til flere aktiviteter

Her er idéer, som de nye superhelte kan arbejde videre med i jagten på at passe godt på vores jord.

- Aktiviteter om miljø og klima:

<https://www.smaaklimamonstre.dk/>

- Ideer til genbrugskrea med børn i alle aldre:

<https://www.kreativmedungerne.dk/materialer/genbrugsmaterialer>

- Idéark om at lave genbrugspapir og papmaché (den lille skål på side fire er en god opgave til børnehavebørn):

<https://www.dn.dk/media/90049/svampe-og-sk%C3%A5le-af-papmache2018-14.pdf>

- DNs undervisningsmaterialer om affald for dagtilbud:

<https://www.affaldsindsamlingen.dk/skoler-og-dagtilbud/undervisningsmaterialer/dagtilbud/>

Tak fordi I tog
med mig på grøn
superheltemission!

Prøv også:

Deltag i DNs affaldsindsamling, som holdes hvert år i marts måned.

Plant et træ eller så blomster ved børnehaven og tal med børnene om, hvordan planterne gavner natur og klima.

